

بسم الله الرحمن الرحيم
فرمت مشترک برنامه‌های میان مدت میزکارهای تخصصی
(عناصر مشترک الزامی در بسته جامع حل مسئله)
کارگروه مقابله با فرق انحرافی
فرم شماره ۲

شناسنامه تفصیلی حل مسئله

عنوان مسئله: نفوذ فکری، فرهنگی و رسانه‌ای جریان‌ها، فرق انحرافی و فرقه‌گرایی

توصیف چیستی و ابعاد مسئله:

پیروزی انقلاب اسلامی و ترویج تفکر اسلام ناب و مذهب تشیع، نقطه عطفی در جهان اسلام بوده و ایران عزیز با ارائه الگوی نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران بر پایه توحید و وحدت مسلمین مورد اقبال مسلمانان قرار گرفته است. اردوگاه استکبار به منظور مقابله با این تفکر و با استفاده از ابزارهای مختلف به هجوم همه جانبه با این نظام پرداخته است. یکی از ابزارها، شیوع، گسترش و ایجاد فرق و جریان‌های انحرافی است که متأسفانه شاهد گسترش آن‌ها به منظور سست کردن عقاید و باورهای دینی و تضعیف مکتب حقه اثنی عشری هستیم که در زیر به ابعاد مسئله اشاره می‌شود:

۱. مشروعیت‌سازی برای تصوف در ایران و حساسیت‌زدائی از خطرات آن
۲. نفوذ گسترده رسانه‌های مسیحیت تبشیری و عدم توجه به تربیت نیرو جهت مقابله با آن؛
۳. نفوذ بهائیت و نبود برنامه فرهنگی و تبلیغی مدون و منسجم جهت مقابله با آن؛
۴. نفوذ افکار مدعی یمانی و سوء استفاده از جریان مهدویت و انتظار؛
۵. نفوذ جریان عرفان کیهانی (حلقه) در میان اقشار جامعه؛
۶. نقش باستان‌گرایی و زرتشتی‌گری در تضعیف باورهای اسلامی و ناآگاهی مسئولان فرهنگی از نفوذ این جریان و برخورد با آن.

تبیین زمینه‌ها، ریشه‌ها و علل مسئله:

زمینه‌های پرورش و رشد جریان‌ها و فرق انحرافی به تفکیک عبارتند از:

زمینه‌های مذهبی: فقر علمی و ضعف آگاهی از آموزه‌های اصیل اسلامی و شیعی، کمبود نیروی انسانی کارآمد، فاصله‌داشتن با سیل مخاطبان خاص و عام، عدم پاسخگویی به شبهات رایج، کمبود متون آموزشی در حوزه عقاید که متناسب با سن و مخاطب تنظیم شده باشد، ناکفایتی و ضعف تبلیغات مجازی (رسانه، اینترنت، کانالهای مجازی، ماهواره و...)، ناآگاهی عالمان دینی و گروه‌های مرجع مذهبی و مسئولان فرهنگی از شدت و آسیب جریان نفوذیافته، فقدان دوره‌های آموزشی نقد و بررسی، فقدان کرسی‌های آزاداندیشی دینی در موضوع جریان‌ها فکری و فرهنگی مرتبط با ادیان و فرق انحرافی، و عدم توجه کافی به مواجهات اثباتی مانند ارایه مدل‌های صحیح فکری و مذهبی بویژه در زمینه شعایر.

زمینه‌های سیاسی - اجتماعی: ترویج نظام سلطه با بهره‌برداری از ابزارهای مالی و رسانه‌ای به‌روز، فقر اقتصادی، و حمایت‌های مالی جریان‌ها مهاجم و رقیب اسلام اصیل.

چالش‌های مسئله: (بازگویی موانع پیش روی مسئله)

کارگروه مقابله با فرق انحرافی به امید حصول به نتایج کاربردی در زمینه جریان‌ها و فرق انحرافی متعدد، مهم‌ترین چالش ساختاری در این زمینه را کارهای کارشناسی نشده و متفرقه دانست؛ لذا در این زمینه و در اولین گام، با صاحبان ایده و متخصص درجه یک در هر ۶ جریان مشورت و راهنمایی نمود.

بنابراین مهم‌ترین چالش در حل مسئله یادشده، در زمینه موانع پیش رو، فقدان «مرجعیت تصمیم‌گیر» در هر یک از نفوذهای ۶ گانه و در نتیجه فقدان پیوند لازم میان استراتژیهای کلان در مورد مبارزه با فرق انحرافی، و دستگاه‌ها و مجریان

است. بنابراین در زمینه موانع نرم‌افزاری به موارد زیر می‌توان اشاره کرد: کارهای سلیقه‌ای، احساسی، غیرعالمانه، ضعیف، کمبود مراکز علمی حوزوی با رشته‌های نقد و بررسی و پژوهش موارد ۶گانه، و از همه مهمتر عملکرد جزیره‌ای دستگاه‌ها و گروه‌های مرجع دینی است.

شبکه مسائل مرتبط:

۱- مسائل مستقیم:

- ۱- غربگرایی و رشد مدرنیسم در کشورهای اسلامی
- ۲- جریان‌های جدید فکری منشعب از جریان‌های سنتی
- ۳- عدم وجود راهکارهای جایگزینی جذاب در مورد جوانان
- ۴- سیاست‌های مقابله جویانه و مداخله جویانه استکبار

۲- مسائل غیر مستقیم:

- ۱- عدم وجود الگوهای اسلامی سبک زندگی
- ۲- عدم وجود آراء و نظرات تمدنی در جامعه
- ۳- عدم وجود الگوهای شخصیتی در حوزه عرفان و برای جوانان
- ۴- عدم آشنایی جامعه با مبانی عقلی گرای و فلسفی

پیشینه اقدامات در سطح کشور:

در تقابل با فرق انحرافی، اقدامات متنوعی انجام شده است که برخی از آنها عبارتند از:

۱. برگزاری جلسات و دوره‌های آموزشی

هر چند این دوره‌ها تا حدودی توانسته است در تقابل با فرق انحرافی موفق باشد، اما از آنجا که ماهیت بیشتر این دوره‌ها توصیفی است و از سوی دیگر اساتید آشنا به مبانی نوین این فرق نیستند، کارآیی چندانی ندارد و برعکس گاهی موجب ترویج این اندیشه‌ها می‌شود.

۲. پژوهش‌های بنیادی و کاربردی

در حوزه پژوهش، فعالیت‌های متفرقه‌ای صورت گرفته است؛ اما مشکل بیشتر این فعالیت‌ها توصیفی بودن آنها است که متأسفانه در بسیاری از موارد، سبب ترویج آنها می‌شود. و نیز علی‌رغم تدوین متون آموزشی فراوان در این عرصه، هنوز نیازمند متون آموزشی متقن و مستدل در این حوزه می‌باشیم.

۳. اعزام مبلغ

در سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی، مبلغان بسیاری در حوزه ضد فرق انحرافی، فعالیت داشته‌اند. اما متأسفانه به علت عدم تخصص مبلغان و عدم آشنایی دقیق با نقد فرق انحرافی از یک طرف و فعالیت گسترده فرق انحرافی از سوی دیگر، این تبلیغات، موفقیت چندانی کسب نکرده است.

چرخه عمر مسئله:

فرق انحرافی از نظر مدت تولید و فعالیت با یکدیگر متضادند. اما در مجموع امروز به سبب رشد و گسترش رسانه‌های مختلف سمعی و بصری، شاهد فعالیت‌های بسیار فرق انحرافی در جهان اسلام هستیم.

چارچوب نظری مسئله:

مسئله «نفوذ فکری فرهنگی فرق انحرافی» در چارچوب نظری مسئله بر اساس نظریه بحران و بررسی سه عامل آگاهی، زمان و تهدید می‌باشد.

مدل مفهومی و نظریه پایه در حل مسئله:

مدل مفهومی بر اساس جمع و بهره‌برداری از تمامی ظرفیت‌های موجود در مسیر مقابله با فرق انحرافی است. بر این اساس موارد زیر در نظر کارگروه می‌باشد.

۱. تحلیل و رصد میدانی فعالیت گروه‌های انحرافی
۲. شناسایی شخصیت‌های حقیقی و حقوقی این حوزه
۳. ارائه بسته جامع حل مسأله برای هر یک از این فرق انحرافی
۴. مقابله‌ی موردی و عمومی با این جریان‌ها

ابعاد نظری

درجه اهمیت:

- تصوف؛ فاصله‌گیری از تعالیم مکتب معارفی اهل‌بیت(ع) و دامن‌زدن به اختلافات فکری و اعتقادی، که با توجه به نقش استعمار فرهنگی و سیاسی در ایجاد تفرقه دینی، اهمیت ویژه داشته و دارد.
- مسیحیت تبشیری؛ که بصورت تشکیل کلیساهای خانگی و با تبلیغات مالی فراوان، در پی جذب مخاطبان و تربیت نیروی انسانی و آموزش دیده جهت تبلیغات آیین مسیحیت به‌عنوان منجی بشریت هستند.
- بهائیت؛ ایجاد شکاف در صفوف ایمانی مسلمانان با بهره‌گیری وسیع از امکانات استعمارگران غربی است و با توجه به پیوند آشکارش با اهداف استعمار سیاسی مهم و قابل پیگیری است.
- مدعی یمانی؛ سوء استفاده از بحث مهدویت و انتظار و نفوذ در میان نخبگان حوزه. این نیز با توجه به نقش استعمار فرهنگی و سیاسی در ایجاد تفرقه دینی و تحرکات سوء بویژه در کشور اسلامی عراق، اهمیت ویژه یافته است.
- عرفان کیهانی(حلقه)؛ ترویج ابتدال و بی‌بندوباری و ترویج آرامش‌گرایی کاذب و مخالفت با نظام جمهوری اسلامی که با توجه به جذب حداکثری جوانان و ناآگاهان دامنه نفوذش روزبه روز گسترده شده است.
- باستان‌گرایی و زرتشتی‌گری؛ شعار این جریان، بازگشت به هویت دینی و ملی ایرانیان و به زعم ایشان، ناکارآمدی دین مهاجم یعنی اسلام است.

سایر موارد ضروری به تشخیص میز:

